

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4/9, LT-01105, Vilnius
El. p. info@am.lt

2017-06-09 Nr. (2.30-35) 6V-1360
Į 2017-05-29 Nr. (12-3)-D8-3903

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTOS MEDIENOS PARDAVIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO DERINIMO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos parengtą ir pateiktą išvadai gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybiniuose miškuose pagamintos medienos pardavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą Nr. 17-6961 (toliau – Projektas) ir teikia pastabas.

(2) Projekto tikslas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtinti Valstybiniuose miškuose pagamintos medienos pardavimo tvarkos aprašą, kuriame, be kita ko, būtų nustatyti reikalavimai valstybiniuose miškuose pagamintos medienos didmeninės prekybos aukcionų administratoriui. Aukcionų administratoriui siūlomi nustatyti reikalavimai turi sudaryti sąlygas prekybos mediena administravimą vykdyti su medienos pirkėjais ir pardavėjais nesusijusiam administratoriui, kad padėtų išspręsti kylančius ginčus tarp prekybos dalyvių objektyviai ir skaidriai.

(3) Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis viešojo administravimo subjektams nustato pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, įgyvendinant pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu. To paties straipsnio 2 dalis nurodo, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus ar kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes, dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus. Konkurencijos taryba, be kita ko, analizuoja teisės aktų projektų galimą poveikį konkurencijai, nagrinėja jau priimtus konkurenciją ribojančius viešojo administravimo subjektų sprendimus, taip pat taiko prevencines priemones palankesnei konkurencinei aplinkai kurti.

(4) Be to, Konkurencijos taryba vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo suteiktais įgaliojimais, ne tik prižiūri, kaip viešojo administravimo subjektai laikosi minėto įstatymo nustatytų reikalavimų, bet, jei yra pagrindas įtarti, kad viešojo administravimo subjekto sprendimu yra pažeidžiami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai, turi teisę pradėti tyrimą.

(5) Pažymėtina, jog siūlymai dėl palankesnių medienos įsigijimo sąlygų medienos atskiroms ūkio subjektų grupėms nėra nauji. Tokio pobūdžio siūlymai buvo svarstyti tiek Lietuvos Respublikos miškų įstatymo projektuose, tiek poįstatyminių teisės aktų projektuose (pavyzdžiui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės įmonių miškų urėdijų pagamintos žaliavinės medienos pardavimo tvarkos nustatymo“ projektas, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl prekybos mediena taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektas ir pan.).

(6) Konkurencijos taryba ir toliau nuosekliai laikosi pozicijos, jog sąžiningos konkurencijos laisvės principas yra konstitucinė vertybė, kurios saugojimas laiduoja efektyvų ribotų išteklių panaudojimą, optimalų kainos ir kokybės santykį vartotojams, skatina investicijas, taigi užtikrina bendrą tautos, o ne atskirų subjektų ar jų grupių, gerovę. Todėl siekis užtikrinti konkrečių ūkio subjektų interesų tenkinimą parduodant jiems valstybinių miškų medieną savaime lemia kitų medienos pirkėjų diskriminavimą, nepriklausomai nuo prioriteto formos ar apimties.

(7) Projekto 7 punkte siūloma įtvirtinti: „*Likus 15 darbo dienų iki aukciono ilgalaikėms sutartims sudaryti pradžios, pardavėjai per AMEPS pateikia trejų paskutinių metų Medienos pirkėjų sąrašą, kuriame nurodo kiekvieno pirkėjo konkrečius Medienos pirkimo kalendorinius metus. Pagal šią informaciją AMEPS sudaromas nuolatinių pirkėjų sąrašas ir šiems pirkėjams suteikiama teisė dalyvauti aukcione ilgalaikėms sutartims sudaryti. Kartu su nuolatiniiais pirkėjais teisė dalyvauti aukcione ilgalaikėms sutartims sudaryti, taip pat suteikiama ūkio subjektams, kurie per paskutinius trejus metus šalyje investavo į medienos perdirbimo ar apdirbimo pajėgumus. Registruodamasis dalyvauti aukcione ilgalaikėms sutartims sudaryti, toks ūkio subjektas AMEPS administratoriui papildomai pateikia auditoriaus išvadą apie padarytas investicijas į medienos perdirbimo ar apdirbimo pajėgumus*“.

(8) Kaip jau Aplinkos ministerijai buvo pabrėžta ankstesniame Konkurencijos tarybos rašte¹, išskirtinė galimybė dalyvauti aukcione ilgalaikėms sutartims sudaryti suteikiama nuolatiniams pirkėjams, kurie per paskutinius trejus kalendorinius metus kasmet iš pardavėjų pirkė medieną, ir ūkio subjektams, kurie per paskutinius trejus metus šalyje investavo į medienos perdirbimo ar apdirbimo pajėgumus. Kitaip tariant, galimybę įsigyti medieną dalyvaujant aukcionuose ilgalaikėms medienos pirkimo – pardavimo sutartims sudaryti suteikta tik tam tikroms ūkio subjektų grupėms.

(9) Svarbu pažymėti, kad pagal Projekto 5.1. papunktį ilgalaikėms sutartims sudaryti pardavėjas parduoda iki 60 proc. valstybiniuose miškuose pagamintos medienos. Taigi, pagal siūlomas Projekto nuostatas iki 60 proc. valstybiniuose miškuose pagamintos medienos turi teisę įsigyti tik dvi subjektų grupės. Iš Projekto ir jį lydinčių dokumentų nėra aišku, dėl kokių priežasčių siūloma įtvirtinti atitinkamai 30 ir 60 procentų valstybiniuose miškuose pagamintos Medienos kiekius. Atsižvelgus į tai, rekomenduojame Projekto rengėjams papildomai įvertinti, ar siūlomi nustatyti medienos kiekiai procentine išraiška yra objektyviai pagrįsti, ar tai yra proporcinga priemonė siekiamam tikslui įgyvendinti ir jais nėra sukuriamas nepagrįstas ūkinės veiklos laisvės ribojimas. Atitinkamai, siūlomo reguliavimo būtinumas ir proporcingumas taip pat turėtų būti pagrįstas Projekto aiškinamajame rašte.

(10) Galimybės įsigyti medieną dalyvaujant aukcionuose ilgalaikėms sutartims sudaryti suteikimas tik dviem ūkio subjektų grupėms gali sudaryti palankesnes sąlygas šių ūkio subjektų ūkinei veiklai, lyginant su kitais ūkio subjektais (pavyzdžiui, naujai įsisteigusiems medienos pirkėjams, taip pat ūkio subjektams, kurie du metus iš eilės įsigijo medienos ir pan.). Dėl šios priežasties kyla abejonių, ar atitinkamos palankesnėmis sąlygomis besinaudojančios ūkio subjektų grupės dėl Projekto nuostatų nėra privilegijuojamos, o kiti ūkio subjektai – diskriminuojami. Kaip minėta, tam tikrų ūkio subjektų privilegijavimas ar diskriminavimas, kai dėl to gali atsirasti ar atsiranda konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, sudaro pagrindą įtarti galimą Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimą.

(11) Projekto 5.1 ir 5.2 papunkčiuose siūloma nustatyti, kad:

- a) „*ilgalaikėms sutartims (nuo 3 iki 10 metų) sudaryti. Pardavėjas parduoda iki 60 procentų valstybiniuose miškuose pagamintos Medienos*“;
- b) „*pusmetinėms sutartims (6 mėnesių) sudaryti. Pardavėjas parduoda iki 30 procentų valstybiniuose miškuose pagamintos Medienos*“.

(12) Projekto 9 punkte siūloma nustatyti, kad:

¹ Konkurencijos tarybos 2015 m. gruodžio 2 d. raštas Nr. (2.11-35) 6V-2498 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sprendimo, susijusio su prekyba mediena“.

„Didmeninę prekybą Medieną per AMEPS administruoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirta valstybės tiesiogiai ar per kitus asmenis kontroliuojama įmonė (AMEPS administratorius), atitinkanti šiuos reikalavimus“.

(13) Konkurencijos taryba atkreipia Projekto rengėjų dėmesį į tai, kad iš Projekto ir jį lydinčių dokumentų nėra aišku, dėl kokių priežasčių siūloma AMEPS administratoriumi skirti būtent Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtą valstybės tiesiogiai ar per kitus asmenis kontroliuojamą įmonę. Atitinkamai, siūlomo reguliavimo būtinumas ir proporcingumas taip pat turėtų būti pagrįstas Projekto aiškinamajame rašte.

(14) Projekto 51 punkte siūloma nustatyti:

„Mažmeninėje prekyboje parduotą Medieną pirkėjas gali išsigabenti iš pardavėjo sandėlio tik sumokėjęs visą kainą, išskyrus tuos atvejus, kai pardavėjas parduoda malkinę medieną valstybės arba savivaldybės ar jų institucijų įsteigtoms įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms. Šiais atvejais už malkinę medieną pirkėjas atsiskaito per 45 kalendorines dienas nuo pirkimo dokumentų išrašymo dienos“.

(15) Projekto 51 punktu siūlomas nustatyti reglamentavimas, kai savivaldybės ar jų institucijų įsteigtoms įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms nustatomos kitokios, palankesnės atsiskaitymo už įsigytą malkinę medieną sąlygos. Projektą lydinčiuose dokumentuose nėra nurodomos priežastys lėmusios 51 punkto siūlymą. Šiuo atveju, Konkurencijos tarybos nuomone, yra pagrindo įtarti, kad savivaldybės ar jų institucijų įsteigtos įmonės, įstaigos bei organizacijos siūlomu nustatyti reguliavimu yra privilegijuojamos kitų malkinės medienos pirkėjų atžvilgiu, kas gali lemti konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. Todėl rekomenduojame Projekto rengėjams dar kartą apsvarstyti ar Projektu siūlomas reguliavimas yra būtinas ir proporcingas siekiamam tikslui. Atitinkamai, siūlomo reguliavimo būtinumas ir proporcingumas taip pat turėtų būti pagrįstas Projekto aiškinamajame rašte.

(16) Norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į Konkurencijos tarybos parengtas Viešojo administravimo subjektų sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gaires². Šiomis gairėmis siūlytume vadovautis vertinant Aplinkos ministerijos ruošiamų teisės aktų, kuriais yra reguliuojama ūkio subjektų veikla, galimą poveikį konkurencijai.

(17) Jei Jums kiltų su šiuo raštu susijusių klausimų, prašome kreiptis į mūsų instituciją.

Pirmininko pavaduotoja

Jūratė Šovienė

Vaida Kužinauskienė, tel. (8 5) 262 6658, el. p. vaida.kuzinauskiene@kt.gov.lt

² Prieiga per internetą: <https://kt.gov.lt/uploads/documents/files/news_2012-06-11_gaires.pdf>.